

PÄÄTÖS MAA-AINESLAIN 4 §:N MUKAISESTA MAA-AINESTEN OTTAMISLUPAHAKEMUKSESTA, RAHKAVAARAN KALLIO- JA MOREENIALUE, PELKOSENNIEMI

HAKEMUS

Luvan hakija

Hakija: Metsähallitus, Metsätalous Oy
Yhteyshenkilö: Eric Raunio
Osoite: Hallituskatu 10, 98100 Kemijärvi
Puhelinnumero: 040 6746 981
Sähköposti: eric.raunio(a)metsa.fi

Hakemus ja ottamissuunnitelma

Kiinteistötiedot ja ottamisalueen sijainti

Kunta: Pelkosenniemi
Maanomistaja: Metsähallitus/ Suomen valtio
Kiinteistö, ja alue jota päätös koskee: VALTIONMAA I 583-893-10-1

Rahkavaaran kallio- ja moreenialue

Hankealue sijaitsee Pelkosenniemen kunnassa. Pelkosenniemen keskustasta noin 28 km luoteeseen, Aapajärven kylästä noin 10 km luoteeseen. Rahkavaaran kallio- ja moreenialue on kokonaan valtion omistamalla ja Metsätalous Oy:n hallinnoimalla maalla. Alueella ei ole aikaisempaa maa-ainesten ottotoimintaa.

Toimija hakee lupaa ottamisen aloittamiseen ennen päätöksen lainvoimaisuutta.

Otettavan maa-aineksen määrä ja laatu

Maa-aineslupaa haetaan noin 7100 m² maa-ainesalueelle 30 000 m³ktd maa-ainesten ottomäärälle 10 vuoden ajaksi. Ottoalueen kokonaispinta-ala tukitoiminta- ja varastoalueineen on 19200 m².

Ottaminen suoritetaan suunnitelmakartassa esitetyiltä alueilta poikkileikkauksissa suunniteltuun ottamistasoon, +206.000 metriä (N2000). Ottamissyvyys on 6-7 metriä. Alueen maa-aineksia on tutkittu koekuopin. Selvityksien perusteella alueelta saatavaa maa-ainesta voidaan käyttää lähialueen tienrakennuskohteisiin. Ensimmäisen louhinnan jälkeen asennetaan metallinen verkkoaita, joka kulkee ottamisrajoja pitkin.

Alueen nykytila

Alue on talousmetsäaluetta, kasvillisuusluokka on kuivahko kangas. Alueella on mäntymetsä, humuskerrosta noin 10 senttimetriä. Paikalla on suoritettu maaperätutkimuksia koekuoppien avulla

laadun, määrän, sekä pohjaveden tason selvittämiseksi. Alueelle johtaa jo olemassa oleva metsäautotie. Alue on Itä-Lapin maakuntakaavassa merkinnällä M (Maa- ja metsätalousvaltainen alue).

Lähin vesistö on Kängälampi noin 600 m ottoalueesta kaakkoon. Lähin suojelualue on Ellitsan luonnonsuojelualue, noin 700 m ottoalueesta lounaaseen.

Luonnonolosuhteet ja maankäyttö

Ottoalue sijoittuu Rahkavaaran kaakkoispuolelle aivan metsäautotien varteen. Pohjavettä ei ole havaittu maaperätutkimuksissa.

Alueella ei ole Metsähallituksen tietojen mukaan luonto- tai suojelukohteita, joihin ottamistoiminta vaikuttaisi.

Lähin asunto tai loma-asunto sijaitsee Rahkavaaran kaakkoispuolella, noin 900 m päässä ottoalueesta. Alueella ei ole tiedossa rajoituksia tai toimenpidekieltoja, jotka voisivat olla maa-ainesoton esteenä.

Suunnitellut ottamistoimenpiteet

Suunniteltu maa-ainesmateriaalin ottaminen on esitetty suunnitelmapiirustuksissa.

Suunniteltu ottotaso on + 206.000 m N2000 ja ottamissyvyys n. 6-7 m. Maa-aineslupaa haetaan tälle noin 7100 m² alueelle ja 30 000 m³ ktr ottomäärälle 10 vuodeksi. Maa-ainesmateriaali on moreenia ja kalliota.

Suunnittelun pohjana on käytetty Maanmittauslaitoksen maastotietokannan 2m korkeusmallia, sekä Trimble R10 GPS:llä tehtyä maastonpintamallia.

Alueen koordinaatit ovat ETRS-TM35FIN koordinaatistossa ja N2000 – korkeusjärjestelmässä. Ottoalueen kulmat on merkitty maastoon puupaaluilla, jotka on merkitty punaisella maalilla, lisäksi maastoon on merkitty kaksi kappaletta kiintopisteitä jotka on myös merkitty punaisella maalilla.

Ottoalueen kulmien koordinaatit ovat:

P1. X= 7468396.549	Y= 508625.759	Z= 214.655
P2. X= 7468420.228	Y= 508682.464	Z= 214.257
P3. X= 7468414.590	Y= 508700.505	Z= 213.741
P4. X= 7468296.194	Y= 508655.162	Z= 212.727
P5. X= 7468316.791	Y= 508595.000	Z= 2121.296

Ottoalueen kiintopisteiden koordinaatit ovat:

Kp1. X=7468361.177	Y= 508756.074	Z= 211.526
Kp2. X= 7468327.791	Y= 508743.475	Z= 210.853

Alueen sijainti on esitetty ottosuunnitelman yleiskartassa.

Alueelta saatava materiaali on kalliolouhe ja moreeni, jota tullaan käyttämään alueen metsäauto-ten rakennusmateriaalina ja niiden ylläpitämiseen.

Aluksi ainespuu kerätään ja kuljetetaan pois alueelta, sen jälkeen orgaaniset pintakerrokset poistetaan. Poistetut pintamaat läjitetään perusmaan päälle etenemissuunnassa ja ottotoiminnan edessä ne kuljetetaan piirustuksissa esitetylle alueelle.

Otto aloitetaan tieltä etelään päin. Tien pohjoispuolelle ja tien alle mennään vasta kun eteläpuolinen alue on otettu kokonaan. Ottotoiminta tapahtuu kaivamalla moreenimaaperää ja louhimalla kalliota. Ottotoiminta etenee mahdollisimman järjestelmällisesti.

Murskaustoiminnan aikana maa-ainespaikalle mahdollisesti joutunut vesi pumpataan länsipuoliseen ojastoon koneellisesti. Maa-ainespaikan pohjalle tulee vettä oton jälkeen. Tämän pinnan tasoa kontrolloidaan johtamalla vettä ojalla pois alueelta. Tavoite on, että veden pinnan taso pysyy tien pinnan tasan alapuolella.

Luonnon moreeni ja jalostamaton louhe voi olla sellaisenaan käyttökelpoista, mutta maamateriaaleja jalostetaan lajittelemalla, murskaamalla tai seulomalla toiminta-alueella ottamisen yhteydessä. Mahdollinen moreenin varastointi tapahtuu ottoalueen itäpuolella olevalla varastointialueella. Maamateriaalista isot kivet voidaan jalostaa jatkokäyttöön kuljettamalla ne pois ottamisalueelta tai jättää ne maisemoinnin käyttöön.

Turvallisuus ja liikennejärjestelyt

Ottoalueen kulmat merkitään maastoon paaluilla näkyvästi. Ensimmäisen louhinnan jälkeen ottamisenrajoja pitkin kulkemaan asennetaan metallinen verkkoaita. Pintamaakasoja voidaan sijoittaa ottamiskohdan reunoille suojavalliksi. Materiaalioton lopulliset luiskat tehdään jyrkkyyteen 1:3 tai loivemmat. Ne tehdään lopuksi maisemoinnin yhteydessä porraslouhimalla ja luiskaamalla maa-aineksella, kivillä, sekä pintamailla luonnonmukaisesti. Maa-ainesten oton aikana noudatetaan yleisiä työturvallisuusohjeita- ja määräyksiä.

Materiaalin siirtoja varten käytetään nykyisiä metsätieyhteyksiä. Työaikaiset liikennejärjestelyt toiminta-alueella ja metsäautoteillä tullaan järjestämään turvallisesti ja mahdollisimman jouhevasti. Alueen halki johtavan tien laitaan asetetaan kaiteet maa-ainespaikan kohdalle.

Arvio toiminnan vaikutuksista ympäristöön

Suunniteltu toiminta aiheuttaa muutoksia itse ottamisalueelle, mutta toiminta ei tule näkymään kaukomaisemassa. Ottaminen suoritetaan niin, että vaikutukset luontoon ja maisemakuvaan on mahdollisimman vähäinen ja alue maisemoidaan ottotoiminnan lopuksi. Alueen läheisyydessä ei ole pysyvää asutusta, joka voisi häiriintyä ottotoiminnan vuoksi. Ottoalueen vaikutusalueella ei ole tiedossa olevia suojelualueita. Metsähallituksen tietokantojen mukaan ottamisen toiminta-alueella ei ole tavattu erityisiä suojeltavia kasvi- tai eläinlajeja, joiden elinympäristön säilyminen vaarantuisi ottotoiminnan johdosta.

Toimet ympäristövaikutusten vähentämiseksi

Toiminta-alueella noudatetaan valvovan viranomaisen ohjeita ja määräyksiä. Alueen ottotoiminnassa noudatetaan myös Metsähallituksen ohjeistusta alueen käytön osalta. Ottamistoiminta tapahtuu kaivamalla ja louhimalla maamateriaalia.

Hakkuutähteet ja kannot kasataan ottoalueen ulkopuolelle ja joko varastoidaan sinne tai kuljetetaan myöhemmin muualle jatkokäyttöön. Pintamaat kuoritaan ottotoiminnan edetessä pois ja sitä voidaan läjittää ottoalueen reunoille turvavalliksi. Lopuksi se käytetään montun luiskien ja alueen maisemointiin ja kasvualustaksi.

Ottotoiminnassa käytetyt koneet ovat, porakalusto kallion louhimiseksi, kaivinkone rammerointiin, sekä maa-aineksen irrottamiseen ja lastaukseen, pyörökuormaaja materiaalin ottamiseen, siirtämiseen ja lastaamiseen, mobiilimurskauslaitos materiaalin jalostamiseen sekä kuorma-autoja

maamateriaalin siirtelyyn ja poiskuljetukseen. Lupa-alueella työskentelevien koneiden kuntoa seurataan niin, että mahdolliset vuodot havaitaan ja korjataan välittömästi. Meluhaitta tulee olemaan normaalia, mutta alueen läheisyydessä ei ole pysyvää asutusta, joka voisi häiriintyä ottotoiminnan vuoksi. Polttoaineita ei varastoida pidempiaikaisesti suunnitellulla toiminta-alueella.

Maisemointi ja alueen jälkikäyttö

Maamateriaalin ottamisen jälkeen alue jää metsätalouskäyttöön. Alueen jälkihoitotöinä luiskat muotoillaan kaltevuuteen 1:3 ympäröivän maaston mukaan.

Isoja kiviä voidaan käyttää luiskaamisen lisäksi myös kasoina tai alueina alueen monimuotoisuuden lisäämiseen. Pintamaita käytetään myös muotoiluun ja kasvualustana siten, että lopputuloksena on luonteva ja moni-ilmeinen maasto. Jälkihoitotöitä voidaan tehdä myös vaiheittain ottotoiminnan edetessä.

Jälkihoitona ei kuitenkaan tehdä erillisiä multauksia tai istutuksia, vaan pintamaita pyritään käyttämään kasvualustana. Luonnollinen metsäroskaantumisen, ruohottuminen ja siemennys annetaan tapahtua ajan kanssa. Ympäröivä metsä siementää alueen tehokkaasti. Lopullisesta metsittämisestä vastaa maanomistaja, mikäli alue ei metsity luonnollisesti.

Kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma

Alueelle on laadittu kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma maa-ainesten ottamistoiminnalle. Kaivannaisjätteenä muodostuu humuspitoista pintamaata ja seulontakiviä ja lohkareita, joka käytetään ottamisalueen suojarakenteisiin, jälkihoitoon ja maisemointiin.

Hakemuksen täydennys 15.12.2020

Hakija on ilmoittanut täydennyksessään, että alueella on tarkoitus suorittaa louhintaa ja murskausta alle 50 päivää koko toiminta-aikana.

ASIAN KÄSITTELY

Asian vireilletulo

Lupahakemus on tullut vireille 10.12.2020 (Y/70/2020).

Asianosainten kuuleminen ja lausuntopyynnöt

Hakemuksen vireillä olosta on kuulutettu Pelkosenniemen kunnan ja Koillis-Lapin ympäristöterveydenhuollon (kunnan ympäristönsuojeluviranomainen) verkkosivuilla 16.12.2020 -15.1.2021. Asiakirjat ovat olleet nähtävillä Pelkosenniemen kunnan teknisessä toimistossa ja Koillis-Lapin ympäristöterveydenhuollon verkkosivuilla kuulutusaikana.

Hakemuksesta on pyydetty Lapin ELY-keskuksen ja Lapin Maakuntamuseon lausunto.

Muistutukset, mielipiteet, lausunnot ja vastineet

Hakemuksesta ei ole jätetty muistutuksia tai mielipiteitä.

Lapin ELY-keskus on antanut hakemuksesta seuraavan lausunnon (13.1.2021):

Hakemus

Kyseessä on maa-aineslain mukainen hakemus yhteensä 30 000 k-m³ kallion ja moreenin ottamisesta noin 0,7 ha alueelta Pelkosenniemen kunnassa Aapajärven kylässä tilalta Pelkosenniemen Valtionmaa I RN:o 583-893-10-1. Hakemuksen mukaan alueelta saatava materiaali tullaan käyttämään alueen metsäautoteiden rakennusmateriaalina sekä teiden kunnossapitoon. Pohjaveden pintaa ei esiselvityksessä ole havaittu. Maa-aineksen ottamistaso on noin +206,00 N2000 ja ottamissyvyys vaihtelee 6 - 7 metriin.

Ottamissuunnitelman mukaan luiskat muotoillaan kaltevuuteen 1:3. Hakemukseen on liitetty kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma. Ottamisalueella tullaan suorittamaan myös murskausta ja louhintaa, mutta ympäristöluvan vaatimaa 50 vrk murskaus-aikaa ei hakijan mukaan tulla ylittämään.

Ottamisalue ei sijaitse pohjavesialueella. Lähin pohjavesialue sijaitsee n. 6 km itään ottoalueesta (Mukkalan pohjavesialue 12383 22). Lähin kiinteistö sijaitsee reilun kuusi kilometriä ottoalueesta.

Luonnonsuojelu

Suunnitellulla maa-ainesten ottamisalueella ei ole tiedossa olevia luonnonsuojelulain (1096/96) 42 §:n koko maassa rauhoitettujen kasvilajien havaintopaikkoja, ei 46 §:n uhanalaisten lajien havaintopaikkoja, ei 47 §:n erityisesti suojeltavien lajien havaintopaikkoja eikä luontodirektiivin (92/43/ETY) II a ja IV a eläinlajien eikä II a ja IV b kasvilajien havaintopaikkoja Hertta-rekisterin eliöt-osion mukaan (17.12.2020 SYKE).

Suurten petolintujen reviirejä ei ole lähialueella (Petolintujen pesät 2018, Metsähallitus). Ottoalue sijoittuu n. 670 m pohjois-koilliseen Ellitsa (SACFI1301714) Natura 2000-alueen rajalta. Natura 2000-alueen aluetyyppi on SAC, erityisten suojelutoimien alue. Lisäksi alue on Ellitsan luonnonsuojelualue (ESA302825).

Kaavoitus

Itä-Lapin maakuntakaavassa alue on osoite maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi, (M).

ELY-keskuksen kannanotto

Lapin ELY-keskus katsoo, että toiminnasta ei kohdistu heikentäviä vaikutuksia Natura 2000-alueen suojelun perusteena oleville luontoarvoille.

Lapin ELY-keskus toteaa myös, että ottosuunnitelmassa ei ole esitetty kalliokiviainesten murskaustoiminnan vesipäästöjen laskeutusallasta. Näin ollen toiminnasta vastaavan tulee suunnitella ja toteuttaa laskeutusallas, jotta prosessivedet saataisiin johdettua mahdollisimman puhtaina puroa myöten suolle ja siitä edelleen noin 400 m etäisyydelle sijoittuvaan Käsälamminojaan.

Maa-aineksen ottaminen voidaan Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen käsityksen mukaan toteuttaa niin, että siitä ei aiheudu maa-aineslain 3 §:n mukaisia haittoja. Lupaharkinnassa on kuitenkin otettava huomioon jäljempänä esitetyt asiat.

Pohjaveden pinta ja laatu

Maa-ainesten ottamistoiminta tulee suorittaa niin, ettei pohjaveden pinnan taso muutu, ja ettei siitä aiheudu pohjaveden laadun vaarantamista. Vähintään kilometrin etäisyydellä käytössä olevat kaivot tulee kartoittaa ennen mahdollista lupapäätöstä, ja tarvittaessa niiden vedenpinnat tulee selvittää sekä vedenlaatu tarvittaessa tutkia.

Pintavesien tarkkailu

Ottamisalueen pohja tulee kallistaa siten, että mahdollinen veden virtaus laskeutusaltaaseen voidaan tehdä keskitetysti. Laskeutusaltaasta lähtevien ojien vesiä on tarkkailtava, jotta mahdollinen veden samentuminen Käsälamminojaan estettäisiin.

Lupaviranomaisille tulee tarvittaessa esittää tarkempi kuvaus vesien johtamisesta.

Ottamistoiminta

Mahdolliset polttoaineiden ja öljytuotteiden varastot, sekä työkoneiden huolto- ja säilytyspaikat tulee suojata tarkoituksenmukaisesti. Mahdolliset päästöt on välittömästi ilmoitettava valvontaviranomaiselle. Jätteiden, ylijäämämassojen ym. sijoittaminen ottamisalueelle ei ole sallittua. Myös turvallisuusnäkökohdat tulee ottaa huomioon, mm. työaikaiset jyrkät luiskat.

Ottamisalueen suojaetäisyydet

Vakiintuneen käytännön ja ympäristöministeriön uuden maa-ainesten ottamisen sääntelyä ja järjestämistä varten tehdyn oppaan 2020:24 "Maa-ainesten kestävä käyttö"

suositusten mukaan tulisi jättää seuraavat suojaetäisyydet:

- naapuritilan rajaan; vähintään 10 m
- asuttuun rakennukseen; vähintään 100 m
- maantielle; väh. 50 m tien keskilinjasta

Jälkihoitotoimet

Ottamisalue tulee jälkihoitaa ympäristöministeriön julkaiseman oppaan 2020:24 mukaisesti. Luvassa tulee yksilöidä jälkihoitotoimenpiteet. Jälkihoitotoimia ovat alueen siistiminen, muotoilu ja pintamateriaalin levitys, kasvillisuuden palauttaminen sekä alueelle soveltumattoman käytön estäminen. Jälkihoito on tarkemmin käsitelty oppaan liitteessä nro 7 ”Ottamistoiminnan jälkihoito, kunnostus sekä jälkikäyttö.”

Luiskat tulee muotoilla alueen turvallisuuden ja maisemanhoidon kannalta riittävän loiviksi, kaltevuuteen 1:3 tai loivemmaksi.

Ottamistoiminnan loputtua on pidettävä lopputarkastus. Luvan haltijan on tehtävä maa-ainelain 23 a §:n 1 momentissa tarkoitettun otetun aineksen määrää ja laatua koskeva ilmoitus lupaviranomaiselle vuosittain viimeistään tammikuun 31 päivänä.

Päätökset asiassa pyydetään lähettämään asiakirjoineen tiedoksi Lapin ELY-keskuksen (MAL 19 §). Lupapäätökseen tulisi merkitä luvan viimeinen voimassaolopäivä.

Lupapäätös maa-ainesten ottamisesta tulee viedä myös maa-ainesten ottamisen tietojärjestelmään (NOTTO) Suomi.fi palvelusta löytyvällä sähköisellä ilmoituslomakkeella.

ELY-keskus muistuttaa lisäksi, että muinaismuistolain mukaisesti kiinteän muinaisjännöksen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen, vahingoittaminen, poistaminen ja muu siihen kajoaminen on ilman muinaismuistolain nojalla annettua lupaa kielletty. Muinaismuistolain mukaisten asioiden osalta toimivaltaisena viranomaisena kyseessä olevalla alueella toimii Lapin maakuntamuseo (mikäli kohde on Lapin maakuntamuseon toimialueella). Maa-ainesten ottamislupahakemuksesta on pyydettävä Lapin maakuntamuseon lausunto.

Lapin Maakuntamuseo on antanut hakemuksesta seuraavan lausunnon (28.1.2021):

Pelkosenniemen-Savukosken kansanterveystyön kuntayhtymän ympäristöterveyslautakunta pyytää Lapin maakuntamuseolta lausuntoa Metsähallitus Metsätalous Oy:n jättämästä maa-ainelupahakemuksesta noin 7100 m² suuruiselle moreenin ja kalliokiviaineksen ottoalueelle Pelkosenniemen Rahkavaaran kiinteistölle Pelkosenniemen valtionmaa I 583-893-10-1. Kyseessä on uuden ottoalueen avaaminen. Lausuntopyyntön yhteydessä museolle on toimitettu lupahakemus liitteineen. Lapin maakuntamuseo lausuu asiasta museolain (314/2019) mukaisena alueellisena vastuumuseona toimialojensa (arkeologia & rakennettu kulttuuriympäristö) osalta.

Suunniteltu ottoalue sijaitsee Rahkavaaranaavan pohjoispuolella, maantien varrella Käsälammesta noin 625 m luoteeseen. Alueelta ei tunneta kiinteitä muinaisjännöksiä tai muita arkeologisia kulttuuriperintökohteita. Alue on supra-akvaattista ja kaukana esihistoriallisista merenrannoista, ja muista vesistöistä, joten se ei ole

potentiaalista kivikautisten asuinpaikkojen esiintymisaluetta. Alueen topografia ei myöskään tue pyyntijäännösten – kuten pyyntikuoppien – esiintymistä. Alue sijaitsee lähellä laajaa suoaluetta, joka yhdistää sen Kängälamminojan ja Hietajoen Orahaaran kautta Luiroon ja täten laajempaan vesireitistöön. Täten alue on potentiaalista myöhäisrautakautisten ja varhaishistoriallisten jäännösten kannalta. Alueella on kuitenkin suoritettu arkeologinen kulttuuriperintöinventointi vuonna 2013 Metsähallituksen toimesta (inventointiraportti 2014). Suunnitellun maanottoalueen inventointitilanteen todetaan täten olevan ajantasainen.

Lapin maakuntamuseo kuitenkin muistuttaa, että vaikka alueelta ei tunneta kiinteitä muinaisjäännöksiä, muinaismuistolain (295/1963) 14 §:n mukaisesti, jos maata kaivettaessa tai muuta työtä suorittaessa tavataan kiinteä muinaisjäännös, jota aikaisemmin ei ole tunnettu, on työ kohteen luona keskeytettävä välittömästi. Löydöstä on myös tehtävä ilmoitus joko Museovirastolle tai alueellisen vastuumuseon (Lapin maakuntamuseo) arkeologille. Niin ikään muinaismuistolain 16 §:n mukaisesti, jos alueelta löydetään muinaisesineeksi epäilty esine, tai sellaisen katkelma, on kaivuu paikalla lopetettava välittömästi ja otettava yhteys joko Museovirastoon tai alueellisen vastuumuseon arkeologiin.

Lapin maakuntamuseolla ei ole muuta huomautettavaa maa-aineslupahakemuksesta.

Hakijalle on varattu mahdollisuus vastineen antamiseen lausunnosta. Hakija on antanut lausunnon johdosta seuraavan vastineen 1.2.2021:

Lausuntojen mukaiset asiat on toteutettavissa poislukien ottoalueen sijainti 50m tiestä. Ottoalue on molemmin puolin tietä ja se on ainoa tapa, kuinka otto voidaan tehdä. Kallistus ottotaso pintaan voidaan tehdä. Läheisyydessä ei ole asutusta tai mökkejä, joten kaivojen tarkistus on tarpeeton.

ASIAN RATKAISU

Maa-aineslain 7 §:n tarkoittamana lupaviranomaisena Pelkosenniemen-Savukosken kansanterveys-työn kuntayhtymän ympäristöterveyslautakunta myöntää Metsähallitus, Metsätalous Oy:lle maa-aineslain 4 §:n mukaisen luvan maa-ainesten ottamiseen 1,9 ha suuruiselle Rahkavaaran kallio- ja moreenialueelle, tilalle Pelkosenniemen VALTIONMAA I 583-893-10-1 hakijan esittämän ottamissuunnitelman mukaisesti sekä seuraavin lupamääräyksin:

1. Ottamislupa myönnetään yhteensä 30 000 k-m³ kokonaisottomäärälle, josta 25 000 k-m³ on kalliokiviainesta ja 5 000 k-m³ moreenia. Lupa on voimassa kymmenen (10) vuotta tämän päätöksen lainvoimaiseksi tulosta. **Luvan viimeinen voimassaolopäivä on 30.4.2031.** Maa-ainesten ottaminen voidaan aloittaa lupapäätöksen mukaisesti ennen luvan lainvoimaiseksi tuloa.

2. Ennen ottamistoiminnan aloittamista hakijan on asetettava lupamääräysten suorittamiseksi **5 274 €:n suuruinen vakuus** (MAL 12 § ja MAL 21 §). Vakuuden tulee olla voimassa vähintään 1 vuosi luvan voimassaoloajan yli, eli 30.4.2032 asti.
3. Ennen toiminnan aloittamista luvanhaltijan on pyydettävä valvontaviranomaista suorittamaan aloitustarkastus, jossa tarkistetaan, että lupaehtojen edellyttämät valmistelevat toimenpiteet on tehty.
4. Ottamisalue on merkittävä maastoon riittävän selvästi vahinkojen estämiseksi. Ottamisalueen maisemointilouhintaa tulee mahdollisuuksien mukaan tehdä ottamisen edetessä siten että louhintakertojen välisenä aikana alueella ei ole vaaraa aiheuttavia jyrkkiä ottorintuukia. Mikäli välitön luiskaaminen ei ole mahdollista, tulee jyrkät rintuudet suojata verkkoaidalla. Ottamisalueen reunat tulee merkitä reunapaaluin ja alueelle tulee asentaa korkomerkki. Merkintöjen tulee säilyä alueella koko ottamistoiminnan ajan.
5. Alueen läpi johtavan tien turvallisuudesta tulee huolehtia ottamisen kaikissa vaiheissa. Tienluiskan kaltevuutena saa olla tien puoleisella sivulla enintään 1:3 tai ottoalue tulee suojata maavallilla tai muulla vastaavalla esteellä. Ottotoiminnan aikana tielle tulee asettaa maainesten ottotoiminnasta kertovat varoitusmerkit.
6. Alkuperäisen pintakerroksen kangashumus ja sen alapuolella oleva rikastumiskerros tulee kuoria ja varastoida erikseen ottamisalueen reunoille ennen toiminnan aloittamista. Jälkihoidon yhteydessä nämä pintamaat tulee levittää takaisin ottamisalueelle alkuperäisessä järjestyksessä. Otto ja maisemointi tulee pyrkiä vaiheistamaan siten, että pintamaiden varastointiajaksi ei muodostu pidempään kuin kolme vuotta.
7. Alueella suoritettavasta kallion louhinnasta ja murskaustoiminnasta tulee tehdä melu-ilmoitus kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle viimeistään 30 vrk ennen toiminnan aloittamisajankohtaa. Louhintaa ja murskausta saa melu-ilmoitusmenettelyillä tehdä yhteensä korkeintaan 50 vrk.
8. Jätteiden, ylijäämämassojen tai muualta tuotujen kiviaineisten sijoittaminen ottamisalueelle ei ole sallittua.
9. Alueelle kerääntyvät vedet tulee johtaa pois ottoalueelta. Vesien johtamiseen käytettävään ojaan tulee tehdä laskeutusallas, lietekuoppa tai muut sellaiset vesiensuojeluranteet, joilla estetään kiintoaineksen kulkeutuminen Kängsälammijaan ja sen alapuolisiin vesistöihin. Vesien laatua tulee tarkkailla silmämääräisesti vesiensuojelurakenteiden jälkeen ja tarvittaessa tulee ryhtyä toimenpiteisiin alapuolisen vesistön samentumisen estämiseksi. Vesiensuojelurakenteet ja vesien johtamista koskeva suunnitelma tulee esittää valvojalle vuoden kuluessa luvan myöntämisestä tai viimeistään ennen kuin vesien johtaminen alueelta pois aloitetaan.
10. Öljyjen ja muiden ympäristölle haitallisten aineiden käsittelyssä on noudatettava erityistä huolellisuutta, jotta maaperä tai pohjavesi ei likaantuisi. Poltto- ja voiteluaineiden sekä ympäristölle haitallisten kemikaalien varastointi ja autojen ja koneiden huolto ja pesu alueella on kielletty. Myös koneiden ja autojen tankkaus tulee järjestää siten, ettei siitä aiheudu öljy- tai polttoainepäästöjen vaaraa.

11. Vahinko- ja onnettomuustilanteiden varalle on maa-ainesten ottoalueelle varattava riittävästi imeytysmateriaalia sekä tarvittavaa kalustoa vuotojen leviämisen estämiseksi.
12. Jos öljyä tai muuta pohjaveden laatua vaarantavaa ainetta joutuu maaperään, on siitä välittömästi ilmoitettava valvontaviranomaiselle ja pelastuslaitokselle sekä ryhdyttävä heti toimenpiteisiin vahingon leviämisen ehkäisemiseksi.
13. Maa-ainesten ottamisen loputtua alue on siistittävä ja sinne pystytetyt rakennelmat purettava. Alueen seinämät tulee porrastaa tai loiventaa rinteiksi. Rinteiden muotoiluun voidaan käyttää alueelta poistettuja pintamaita. Alueen pohjalle voidaan muodostaa kumpareita tai harjanteita lisäämään pinnanmuotojen vaihteluita. Pohjan muotoilussa otetaan huomioon sade- ja sulamisvesien johtaminen pois alueelta 2–3 promillen kaltevuuksilla. Pintamaat tulee palauttaa alueelle lupamääräyksen nro 6 mukaisesti. Mikäli alue ei metsity luonnollisesti, tulee sinne istuttaa riittävä puusto alueelle tyyppillisiä puulajeja käyttäen. Luvan päättyessä alueella ei tule olla lainkaan maa-ainesten varastokasoja, sillä ne estävät jälkihoidon toteuttamisen.
14. Ottamistoiminnan päättyessä tai luvan umpeutuessa luvan haltijan on pyydettävä valvontaviranomaiselta maa-ainesasetuksen (926/2005) mukaista lopputarkastusta.
15. Mikäli lupa maa-ainesten ottamiseen siirretään toiselle, on siirrosta viipymättä ilmoitettava lupaviranomaiselle. Luvan haltija vastaa lupaan liittyvistä velvoitteista, kunnes hänen tilalleen on hakemuksesta hyväksytty toinen.
16. Luvan haltijan tulee tehdä vuosittain maa-aineslain 23 a §:n mukainen otetun aineksen määrä ja laatua koskeva ilmoitus vuosittain viimeistään tammikuun 31. päivänä.
17. Luvan käsittelystä peritään lupahakemuksen vireille tullessa voimassa olleen mukainen tarkastusmaksu. **Tarkastusmaksu on 2050 euroa.** Valvontamaksu peritään vuosittain voimassa olevan taksan mukaisesti.

PERUSTELUT

Luvan myöntämisen edellytykset

Ottamistoiminta tai sen järjestely ei ole ristiriidassa maa-aineslain 3 §:ssä säädettyjen rajoitusten kanssa. Hakija on esittänyt asianmukaisen ottamis- ja maisemointisuunnitelman, joten lupa ottamiseen on myönnettävä.

EU:n kaivannaisjätedirektiivi koskee myös maa-aineslain mukaista maa-ainesten ottotoimintaa. Hakija on esittänyt kaivannaisjättesuunnitelman.

Lupamääräysten perustelut

Yleiset perustelut

Maa-aineslain 11 §:n mukaan ainesten ottamista koskevaan lupaan on liitettävä määräykset siitä, mitä hakijan on noudatettava hankkeesta aiheutuvien haittojen välttämiseksi tai rajoittamiseksi, jolleivät sanotut seikat käy ilmi ottamissuunnitelmasta.

ELY-keskuksen antama lausunto ja hakijan vastine on huomioitu lupamääräyksissä nro 4-6, 8-13 ja 16. Lapin Maakuntamuseon lausunnossa ei esitetty lupamääräyksiin vaikuttavia huomioita.

Lupamääräys 1

Maa-aineslain 10 §:n mukaan lupa ottamistoimintaan myönnetään määräajaksi, enintään kymmeneksi vuodeksi. Lupa on myönnetty sille määräajalle ja kokonaisottomäärälle, joita hakija on esittänyt. Hakija on hakenut lupaa aloittaa ottamistoiminta muutoksenhausta huolimatta. Maa-aineslain 21.2 §:n mukaan lupaviranomainen voi perustellusta syystä ja edellyttäen, ettei täytäntöönpano tee muutoksenhakua hyödyttömäksi, luvan hakijan pyynnöstä lupapäätöksessä määrätä, että ainesten ottaminen voidaan muutoksenhausta huolimatta aloittaa lupapäätöstä noudattaen, jos hakija asettaa hyväksyttävän vakuuden niiden haittojen, vahinkojen ja kustannusten korvaamisesta, jotka päätöksen kumoaminen tai luvan muuttaminen voi aiheuttaa. Vakuudesta on annettu erillinen määräys.

Lupamääräys 2

Vakuudesta on annettu määräys maa-aineslain 12 §:n ja 21 §:n perusteella. Vakuuden suuruuden laskemiseen käytetään voimassa olevaa taksaa. Vakuuden suuruus lasketaan seuraavalla kaavalla: Otettava maa-ainesmäärä x **0,035 euroa/m³** + ottoalueen pinta-ala x **0,22 euroa/m²**
Vakuuden käsittelyn periaatteet ovat päätöksen liitteenä.

Lupamääräys 3

Määräys on osa valvontaviranomaisen suorittamaa tarkastusmenettelyä, joka perustuu maa-ainesasetuksen 7 §:ään.

Lupamääräys 4 ja 5

Määräykset on annettu ulkopuolisten turvallisuuden varmistamiseksi ja vahinkojen ja onnettomuuksien ennalta ehkäisemiseksi. Hakija on esittänyt alueen aitaamista, mutta turvallisuus voidaan varmistaa myös riittävällä alueen maisemointilouhinnalla ottokertojen päätteeksi. Alueen läpi kulkeva tie ei ole yleinen tie eikä yksityistielain mukainen yksityistie. Siten maa-ainesten ottamista koskevassa oppaassa, johon ELY-keskus lausunnossaan viittaa, annetut ohjeelliset etäisyydet tien keskilinjaan eivät ole sovellettavissa. Tien käyttäjien turvallisuudesta tulee kuitenkin huolehtia ottamisen kaikissa vaiheissa, sillä tie ei ole ulkopuoliselta liikenteeltä suljettu.

Lupamääräys 6

Pintamaiden varastoinnista on annettu määräys mahdollisimman hyvän maisemointituloksen turvaamiseksi.

Lupamääräys 7

Meluilmoituksen tekemisestä on annettu määräys, sillä toiminnasta voi aiheutua erityisen häiritsevää melua. Toiminta ei edellytä ympäristölupaa, mikäli murskaus- ja louhintatyö alueella kestää yhteensä enintään 50 vrk.

Lupamääräys 8

Määräys on informatiivinen ja sen tarkoitus on selventää lupapäätöstä.

Lupamääräys 9

Hakija ei ole hakemuksessaan esittänyt yksityiskohtaista suunnitelmaa vesien johtamisesta. Vesien johtamisesta ei saa aiheutua alapuolisten vesien samentumista tai muuta vesistön pilaantumista.

Lupamääräykset 10-12

Määräykset öljyjen ja muiden ympäristölle vaarallisten aineiden käsittelystä, häiriötilanteisiin varautumisesta sekä toiminnasta mahdollisten päästöjen yhteydessä on annettu maaperän ja pohjaveden suojelemiseksi ja viranomaisten tiedonsaannin varmistamiseksi. Toimintaa koskee ympäristönsuojelulain 16 §:n mukainen maaperän pilaamiskielto ja 17 §:n mukainen pohjaveden pilaamiskielto.

Lupamääräys 13

Lupamääräys on annettu alueen maisemoinnin toteuttamiseksi niin, että lopputuloksena muodostuu ympäröivään luontoon ja maisemaan sulautuva kokonaisuus, eikä alueesta aiheudu haittaa tai vaaraa siellä liikkuville.

Lupamääräys 14

Määräys on osa valvontaviranomaisen suorittamaa tarkastusmenettelyä joka perustuu maa-ainesasetuksen 7 §:ään.

Lupamääräys 15

Lupamääräys on annettu maa-aineslain 13 a §:n perusteella.

Lupamääräys 16

Lupamääräys on annettu maa-aineslain 23 §:n ja maa-ainesasetuksen 9 §:n perusteella.

Lupamääräys 17

Lupamääräys perustuu maa-aineslain 23 §:ään. Maksua määrättäessä sovelletaan voimassa olevaa taksaa. Voimassa olevan maa-ainestaksan mukaisesti Maksu määräytyy otettavaksi esitetyn maa-ainesten kokonaismäärän mukaan seuraavasti: Suunnitelmaa kohti 300 euroa, sekä lisäksi hakemuksessa otettavaksi esitettyä maa-aineksen yksikkötilavuutta kohti 0,019 euroa. Maksuun lisätään naapurien kuulemisesta perittävä maksu, 50 euroa/naapuri.

SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Maa-aineslaki (555/1981) 3, 5 - 6, 10 - 13 a, 23 ja 23 a §

Ympäristönsuojelulaki (527/2014) 6-7 ja 16-17 §

Valtioneuvoston asetus maa-ainesten ottamisesta (962/2005) 6 -9 §,

Valtioneuvoston asetus kaivannaisjätteistä (379/2008) 4 §

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätöksen tyytymätön saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on päätöksen liitteenä. Viimeinen muutoksenhakupäivä on 6.5.2021.

PÄÄTÖKSEN TIEDOKSIANTO JA PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Tämä päätös lähetetään (MAL 19 § 2 mom.)

- Hakijalle

Päätöksen antamisesta ilmoitetaan (MAL 19 § 1 ja 3 mom)

- Julkisella kuulutuksella viranomaisen ja kunnan verkkosivuilla
- Lapin ELY-keskukselle
- Lapin Maakuntamuseolle
- Asian käsittelyn yhteydessä kuulluille lähialueen kiinteistöjen omistajille

LIITTEET

Liite 1 Vakuuksien käsittelyn periaatteet

Liite 2 Valitusosoitus

Vakuuksien käsittelyn periaatteet maa-aineslain ja ympäristönsuojelulain mukaisissa lupa-asi- oissa

Maa-aineslain ja ympäristönsuojelulain mukaisissa lupa-asioissa luvanhakija voidaan velvoittaa antamaan vakuuksia. Vakuuksien käsittelyn yhdenmukaisuuden vuoksi vakuuksien käsittelyn pääperiaatteista on tarpeen tehdä päätös.

Vakuuksien käsittelyn periaatteet

1. Yksilöity pankki tai vakuutuslaitoksen antama omavelkainen takaus

- Pääasiallinen ja suositeltavin vakuuden muoto
- Vakuuden voimassaolo: vähintään kuusi (6) kuukautta asetetun takarajan yli, jona aikana tulee tehdä tarvittavat vaatimukset vakuuden voimassaolon jatkamiseksi tai maksamiseksi kuntayhtymälle.

2. Pankkitalletus

- Käytetään lähinnä pienissä yksityisille henkilöille asetetuissa vakuussummissa
- Lisävaatimukset: Allekirjoitettu ilmoitus talletusten panttaamisesta ja kuittaamattomuustodistus pankilta ennen vakuuden hyväksymistä tai vastaavat ehdot tilisopimukseen.

Luvan myöntämä viranomainen tai sen alaiset viranhaltijat huolehtivat vakuuden vaatimisesta, sen suuruudesta ja erääntyvistä vakuuksista.

Pääsääntöisesti vakuus vaaditaan kaikilta maa-aineslain ja ympäristönsuojelulain mukaisesti ja vain erityisestä syystä vakuus voidaan jättää määräämättä. Maa-aineslain 21 §:n mukaisena töiden aloitusvakuutena ja 12 §:n mukaisena maisemointivakuutena voi olla sama vakuus.

Maa-aineslain mukaiset vakuudet

Vakuus maa-aineslain 11 §:n nojalla määrättyjen toimenpiteiden suorittamisesta (MAL 12 §).
Vakuus maa-ainesten oton aloittamiseksi ennen luvan lainvoimaisuutta (MAL 21 §) Maa-aineslain mukaisten vakuuksien suuruuden määräytymisen perusteista päätetään maa-ainestaksassa.

Ympäristönsuojelulain mukaiset vakuudet

Vakuus ympäristöluvanvaraisen toiminnan aloittamiseksi muutoksenhausta huolimatta (YSL 199 §)
Jätteen käsittelytoiminnan harjoittajan vakuus asianmukaisen jätehuollon, seurannan, tarkkailun ja toiminnan lopettamisessa tai sen jälkeen tarvittavien toimien varmistamiseksi (YSL 59 §)

VALITUSOSOITUS

Valitusoikeus

Kunnallisvalituksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen.

Maa-aineslain mukaisissa asioissa valitusoikeus on myös alueellisella ympäristökeskuksella.

Valitusviranomainen ja valitusaika

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus

Käyntiosoite: Isokatu 4, 3 krs, Oulu

Postiosoite: PL 189, 90101 OULU

Sähköposti: pohjois-suomi.hao(at)oikeus.fi

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Valitusaika 30 päivää.

Valitusaika alkaa päätöksen tiedoksisaantipäivästä. Tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä siitä, kun päätöstä koskeva ilmoitus on julkaistu viranomaisen verkkosivuilla.

Valituskirja

- Valituskirjelmässä on ilmoitettava
- Valittajan nimi, ammatti, asuinkunta ja postiosoite
- Päätös, johon haetaan muutosta (alkuperäinen tai jäljennös)
- Miltä osin päätöksestä valitetaan ja muutos, joka siihen vaaditaan tehtäväksi
- Muutosvaatimuksen perusteet

Valitusasiakirjojen toimittaminen

Valitusasiakirjat on toimitettava valitusviranomaiselle ennen valitusajan päättymistä. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valitusasiakirjat toimittaa ensimmäisenä sen jälkeisenä arkipäivänä. Omalla vastuulla valitusasiakirjat voi lähettää postitse tai lähetin välityksellä. Postiin valitusasiakirjat on jätettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Asiakirjat voi toimittaa myös sähköisesti.

Oikeudenkäyntimaksu

Valittajalta peritään Pohjois-Suomen hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksua 260 €. Tuomioistuinnmaksulaissa (1455/2015) on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.